

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ε.Μ.Σ.

«Ευχόμαστε το μήνυμα της Γεννήσεως του Θεανθρώπου να δώσει στον καθένα προσωπικά δύναμη και αισιοδοξία, ώστε να υπερνικηθούν οι δυσχέρειες των καιρών που αντιμετωπίζει η Πατρίδα μας! Εγκάρδιες ευχές για ευφρόσυνα Χριστούγεννα! Ευλογημένο και ασφαλές το Νέον Έτος! Χρόνια πολλά. Καλή Χρονιά».

Είναι οι εγκάρδιες ευχές που έστειλε φέτος η Διοίκηση της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών προς τα αγαπητά μέλη της και σε όλους τους Έλληνες απανταχού της Γης, για τις εορτές των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους. Σήμερα όμως, επιτρέψτε μου να τις εκφράσω προς τον Εκπαιδευτικό κόσμο, σε μια συγκυρία μάλιστα που η ανθρωπότητα δοκιμάζεται από την απρόβλεπτη πανδημία του COVID-19 με την ελπίδα να ξεπεραστεί γρήγορα. Και οι ευχές αυτές δίνονται επιλεκτικά προς τον κατ' εξοχήν κόσμο της εκπαίδευσης (διδάσκοντες και διδασκομένους), διότι το Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.) – το οποίο λειτουργεί φέτος για 5η συνεχή χρονιά, σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας- εντάσσει την θεματική του στον πανηγυρικό εορτασμό για τα 200 χρόνια της Εθνικής Παλιγγενεσίας, καλύπτοντας τα γεγονότα του '21 σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα του ελλαδικού χώρου και την Κύπρο.

Η Παλιγγενεσία του 1821 υπήρξε υπόθεση όλου του Ελληνισμού. Από τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες έως τη Μακεδονία, τον Μοριά, την Κρήτη και τα νησιά, οι Έλληνες επαναστάτησαν για την Πίστη και την Πατρίδα. Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα του Ανοικτού Πανεπιστημίου της Ε.Μ.Σ. εστιάζει στην Εθνεγερσία του 1821 που έλαβε χώρα σε όλες τις περιοχές όπου διαβιούσαν υπόδουλοι Έλληνες.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 αποτελεί την σημαντικότερη στιγμή της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Μόλις εννέα χρόνια μετά την έκρηξη της οδήγησε στη συγκρότηση του πρώτου ανεξάρτητου ελληνικού Βασιλείου, κόντρα στο αρνητικό διεθνές διπλωματικό κλίμα της εποχής. Ο αγώνας των Ελλήνων για την ελευθερία συγκίνησε χιλιάδες φιλελεύθερες και ρομαντικές ψυχές σε όλο τον κόσμο, πυροδοτώντας το μοναδικό φαινόμενο του Φιλελληνισμού.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 προετοιμάστηκε από τη Φιλική Εταιρεία, η οποία ιδρύθηκε το 1814 στο χώρο του παροικιακού Ελληνισμού στην Οδησό της νότιας Ρωσίας. Η μεγάλη συμβολή της Φιλικής Εταιρείας οφείλεται στο γεγονός ότι συσπείρωσε στους κόλπους της Έλληνες από όλες τις κοινωνικές και πολιτικές ομάδες, στη βάση του κοινού οράματος, της ελευθερίας.

Το επαναστατικό σχέδιο της Φιλικής Εταιρείας πήγαζε, ως επί το πλείστον, από τη Χάρτα του εθνομάρτυρα Ρήγα Φεραίου. Προέβλεπε την έκρηξη επαναστατικών εστιών σε διάφορα σημεία του τότε ελληνικού κόσμου, ανάμεσά τους και τη Μακεδονία, χαρακτήριζε ως επαναστατικό επίκεντρο το Μοριά, είχε παμβαλκανικές διαστάσεις και στη μείζονα εκδοχή του: οραματιζόταν την ανασύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ίσως στο πλαίσιο της Ελληνικής Αυτοκρατορίας του Ρήγα Φεραίου. Η κατοπινή χάραξη των εδαφικών

ορίων του πρώτου ανεξάρτητου ελληνικού βασιλείου υπήρξε η προσαρμογή των εθνικών πόθων στην πραγματικότητα, που διαμορφώθηκε από τις εξελίξεις στα πεδία των μαχών, αλλά και από τους ευρύτερους διεθνείς, πολιτικούς και διπλωματικούς συσχετισμούς.

Η Επανάσταση του 1821 επηρεάστηκε ιδεολογικά από τις φιλελεύθερες και ριζοσπαστικές διακηρύξεις του κινήματος του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Είναι, όμως, ιδιαίτερα ενδιαφέρον ότι αρκετές από τις αρχές του κινήματος των Φώτων μπολιάστηκαν γόνιμα με τις παραδοσιακές αρχές και αξίες που προϋπήρχαν στο εσωτερικό του υπόδουλου Ελληνισμού και εκφράζονταν, ως επί το πλείστον, από την Ορθοδοξία και την καθοριστική συμβολή της για την επιβίωση του έθνους.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 είχε εθνικοαπελευθερωτικό χαρακτήρα. Έγινε για την πίστη και την ελευθερία της πατρίδας, όπως αναφέρει, τόσο η επαναστατική Προκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη από το Ιάσιο της Μολδαβίας στις 24 Φεβρουαρίου 1821, αλλά και κάθε επαναστατική διακήρυξη των Ελλήνων. Όλα τα άλλα αιτήματα, κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά αποτελούν επιμέρους, δευτερεύουσες συνιστώσες που στεγάστηκαν στο γενικό εθνικοαπελευθερωτικό επαναστατικό πλαίσιο.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 οδήγησε, εννέα χρόνια αργότερα, στη σύσταση του ανεξάρτητου ελληνικού Βασιλείου, του πρώτου ανεξάρτητου κράτους στη Βαλκανική. Υπήρξε ταυτόχρονα ο πρώτος εδαφικός ακρωτηριασμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην περιοχή.

Όλα λοιπόν τα παραπάνω ζητήματα και αρκετά ακόμη θα αναπτύξουν στη διάρκεια των παρουσιάσεων του Ανοικτού Πανεπιστημίου, που διοργανώνει η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, διακεκριμένοι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ειδικοί Ερευνητές.

Με τον τρόπο αυτό η ΕΜΣ ολοκληρώνει το αφιέρωμά της στην Εθνεγερσία, με αφορμή τη συμπλήρωση 200 ετών από το ξέσπασμά της. Πρόκειται για την απόδοση του οφειλόμενου φόρου τιμής στα καθοριστικά εκείνα γεγονότα που χάρισαν την ελευθερία μας. Ας μη λησμονούμε άλλωστε ότι το έτος 2021 απετέλεσε, κατά γενική ομολογία, μια χρονιά – ορόσημο για την ελληνική κοινωνία και το ιστορικό γίγνεσθαι. Η Ελληνική Επανάσταση δεν έμελε να είναι μια ακόμη τοπική εξέγερση περιορισμένης εμβέλειας, Αντιθέτως, αναδείχθηκε σε ένα γεγονός παγκόσμιας σημασίας που προέβαλε πανανθρώπινες αξίες και ιδανικά.

Ως Πρόεδρος της ΕΜΣ αισθάνομαι βαθιά συγκίνηση, τιμή αλλά και μεγάλη ευθύνη προκειμένου η Εταιρεία μας να αποδειχθεί αντάξια των σπουδαίων προγόνων μας. Είναι η ελάχιστη υποχρέωσή μας προκειμένου να δικαιωθεί το έργο των Πατέρων του Ελληνικού έθνους.